

04/2023

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia

Tiivistelmä

Anu Polvinen, Sanna Tenhunen, Noora Järnefelt, Matilda Kivelä,
Susan Kuivalainen, Satu Nivalainen, Susanna Sten-Gahmberg

Työnteko vanhuuseläkkeellä

Kyselytutkimus palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle vuosina 2019–2021 siirtyneille

Tutkimuksessa kartoitettiin vuosina 2019–2021 palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työntekoa yleisyyttä ja kiinnostusta työntekoon sekä näiden väestöryhmittäisiä eroja. Vanhuuseläkkeellä työtä tehneiltä selvitettiin, työskentelivätkö he samalla työnantajalla ja samassa tai samankaltaisissa työtehtävissä kuin ennen eläkkeelle jäämistä sekä ammatteja, joissa eläkkeellä työskennellään. Lisäksi selvitettiin työntekoa laajuutta, kuinka kauan vanhuuseläkkeellä aiotaan jatkaa työntekoa sekä työstä saatujen tulojen määrää. Lopuksi kartoitettiin eläkkeellä työskentelyn motiiveja ja syitä, miksi eläkkeellä ei työskennellä sekä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden tietämystä eläkkeellä työskentelystä karttuvasta eläkkeestä. Tutkimus perustuu Eläketurvakeskuksen vuonna 2022 tekemään Työstä eläkkeelle -kyselytutkimukseen. Kyselyyn vastasi 3 378 vuosina 2019–2021 palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle siirtynyttä (vastausaste 68 %).

Kolmasosa vastikään palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneistä ilmoitti tehneensä työtä eläkkeellä

Vuosina 2019–2021 palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneistä kolmasosa (34 %) kertoi työskentelevänsä tai työskennelleensä eläkkeellä. 16 prosenttia ei ollut tehnyt työtä eläkkeellä, mutta kertoi, että olisi halunnut työskennellä. Puolet (50 %) eläkkeelle siirtyneistä ei ollut työskennellyt eläkkeellä, eikä heillä ollut myöskään halua työntekoon.

Vanhuuseläkkeellä työskentelyssä oli väestöryhmittäisiä eroja. Työnteko eläkkeellä oli yleisempää vanhempana eläkkeelle jääneillä kuin niillä, jotka olivat jääneet eläkkeelle 63-vuotiaana. Lisäksi miehet, korkeammin koulutetut ja ne, jotka eivät olleet parisuhteessa työskentelivät eläkkeellä keskimääräistä useammin. Myös ne, joiden eläke kuului alimpaan tai ylimpään neljännekseen, kertoivat tehneensä työtä eläkkeellä muita useammin. Menojen kattamisen vaikeuksia kokeneet halusivat muita useammin tehdä työtä eläkkeellä. Monet työhön liittyvät tekijät olivat yhteydessä työntekoon eläkkeellä ja kiinnostukseen tehdä työtä. Työnteko oli yleisempää työkykynsä hyväksi kokevilla ja yksityiseltä sektorilta eläkkeelle jääneillä. Työnteko oli myös muita yleisempää niillä, jotka olivat pitäneet eläkettä edeltävästä työstään sekä niillä, jotka kokivat, että työpaikoilla oli arvostettu ikääntyneiden työntekijöiden osaamista.

Eläkkeellä työskenneltiin useimmiten samalla työnantajalla ja samanlaisissa tehtävissä kuin ennen eläkkeelle jäämistä

Yli puolet eläkkeellä työskennelleistä ilmoitti työskennelleensä samalla työnantajalla samanlaisissa työtehtävissä kuin ennen eläkkeelle siirtymistä. Niistä, jotka olivat siirtyneet eri työnantajalle, hieman yli puolet kertoi jatkaneensa samanlaisissa tehtävissä. 13 prosenttia palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneistä eläkkeellä työtä tehneistä kertoi työskennelleensä yrittäjänä eläkeaikana.

Lähes puolet työtä tehneistä eläkeläisistä ilmoitti työskennelleensä erilaisissa asiantuntija-ammateissa. Useasti mainittuja ammatteja olivat esimerkiksi lähihoitaja, sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, lääkäri, opettaja, lastentarhanopettaja, konsultti, lastenhoitaja tai koulunkäyntiavustaja, myyjä sekä kuljettaja.

Työnteko vanhuuseläkkeellä pääsääntöisesti satunnaista ja epäsäännöllistä

Työnteko vanhuuseläkkeellä on usein epäsäännöllistä tai satunnaista. Näin vastasi kaksi kolmasosaa eläkkeellä työskentelevistä tai työskennelleistä. Vain harva ilmoitti tehneensä säännöllisesti kokoaikatyötä. Nuorimmat ja vanhimmat vastaajat sekä miehet ilmoittivat muita useammin työskennelleensä säännöllisesti kokoaikatyössä. Naiset olivat miehiä useammin säännöllisesti osa-aikatyössä.

Yli kolmasosa työtä tehneistä eläkeläisistä ei osannut kertoa, kuinka kauan he aikoivat jatkaa työntekoa eläkkeellä. Lähes puolet arvioi jatkavansa työssä korkeintaan kahden vuoden ajan. Nuorimmat, miehet, korkeammin koulutetut sekä ne, joiden eläke kuului korkeimpaan neljännekseen, arvioivat jatkavansa työssä muita pidempään.

Työn säännöllisyys yhteydessä korkeampiin työstä saatuihin tuloihin

Eläkkeen ohella työskennelleet ilmoittivat saaneensa työstä keskimäärin tuloja 14 200 euroa vuodessa. Neljäsosa eläkkeellä työskennelleistä kertoi saaneensa työstä tuloja korkeintaan 4 000 euroa vuodessa ja sama osuus 18 000 euroa tai enemmän. Työn säännöllisyys oli yhteydessä korkeampiin tuloihin. Lisäksi miehet, korkeammin koulutetut, yksityisellä sektorilla työskennelleet, nuorimmat ja vanhimmat sekä ne, joiden eläke oli korkeampi ja joilla ei ollut menojen kattamisen vaikeuksia saivat muita useammin korkeimpia tuloja työstä.

Moni työtä haluavista eläkeläisistä koki, että sopivaa työtä ei ole tai että heitä ei palkata iän vuoksi

Lähes kaikki vanhuuseläkkeellä työtä tehneet ilmoittivat, että he halusivat työskennellä eläkkeellä, koska työ tuo mielenkiintoista tekemistä (89 %) sekä kokemuksen siitä, että he ovat tarpeellisia (73 %). Moni (69 %) koki myös sosiaaliset suhteet tärkeinä. Samat tekijät olivat yleisimpiä motiiveja myös työtä haluavilla eläkeläisillä, jotka eivät olleet työskennelleet. Taloudelliset tekijät nousivat hiukan harvemmin työskentelyn motiiveiksi kuin psykososiaaliset syyt.

Yleisimmät syyt sille, miksi vanhuuseläkkeellä ei ollut työskennelty, olivat halu nauttia eläkepäivistä ja kokemus riittävän pitkästä työurasta. Näin ajattelivat lähes kaikki niistä, jotka eivät olleet tehneet työtä vanhuuseläkkeellä. Varsin moni työnteosta kiinnostunut eläkeläinen kuitenkin koki, että sopivaa työtä ei ole tarjolla (57 %) tai heitä ei palkata iän vuoksi (41 %).

Eläkkeellä työskentelystä kattuneen eläkkeen nostamisesta epätietoisuutta

Suurin osa (87 %) vastikään vanhuuseläkkeelle siirtyneistä kertoi tietävänsä, että työnteosta eläkkeellä karttuu uutta eläkettä 68-vuotiaaksi asti. Kuitenkin vain noin puolet arvioi tietävänsä, että vanhuuseläkkeellä työskentelystä kattuneen eläkkeen voi nostaa 68-vuotiaana (55 %) ja että tämä pitää hakea erikseen (45 %). Eläkkeellä työskennelleille asiat olivat keskimäärin tutumpia, mutta myös heidän joukossaan oli epätietoisuutta etenkin eläkkeen aikana työskentelystä kattuneen eläkkeen nostamisesta.

Työnteko vanhuuseläkkeellä

Kyselytutkimus palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle vuosina 2019–2021 siirtyneille

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 04/2023

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-691-364-6>

www.julkari.fi > Eläketurvakeskus > Julkaisut

ISBN 978-951-691-364-6 (PDF)

ISSN 1798-7482 (verkkojulkaisu)

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus
00065 ELÄKETURVAKESKUS
Puhelin 029 41120
Faksi 09 148 1172

Pensionsskyddscentralen
00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN
Telefon 029 41120
Fax 09 148 1172

Finnish Centre for Pensions
FI-00065 Eläketurvakeskus
Finland
Phone +358 29 41120
Fax +358 9 148 1172

www.etk.fi
> julkaisut